

Museum van uitstervende bewegingen

Edo Dijksterhuis
Kunstcriticus

Niets zo vluchtig als beweging. Niets zo menselijk als gebaren. Choreograaf Katja Heitmann slaat lichaamstaal op in een bewegingsarchief. Edo Dijksterhuis doneerde een deel van zijn motoriek.

Mijn rechterschouder is iets lager dan mijn linker. Ik zit redelijk rechtop, waarschijnlijk dankzij de jarenlange correcties van mijn moeder: niet als een zoutzak! Ik houd mijn benen uit elkaar, stevig gegrond maar gevaarlijk dicht bij manspreading. En als ik al sprekend denk, gaat mijn blik afwisselend omhoog en opzij naar een onbekende verte.

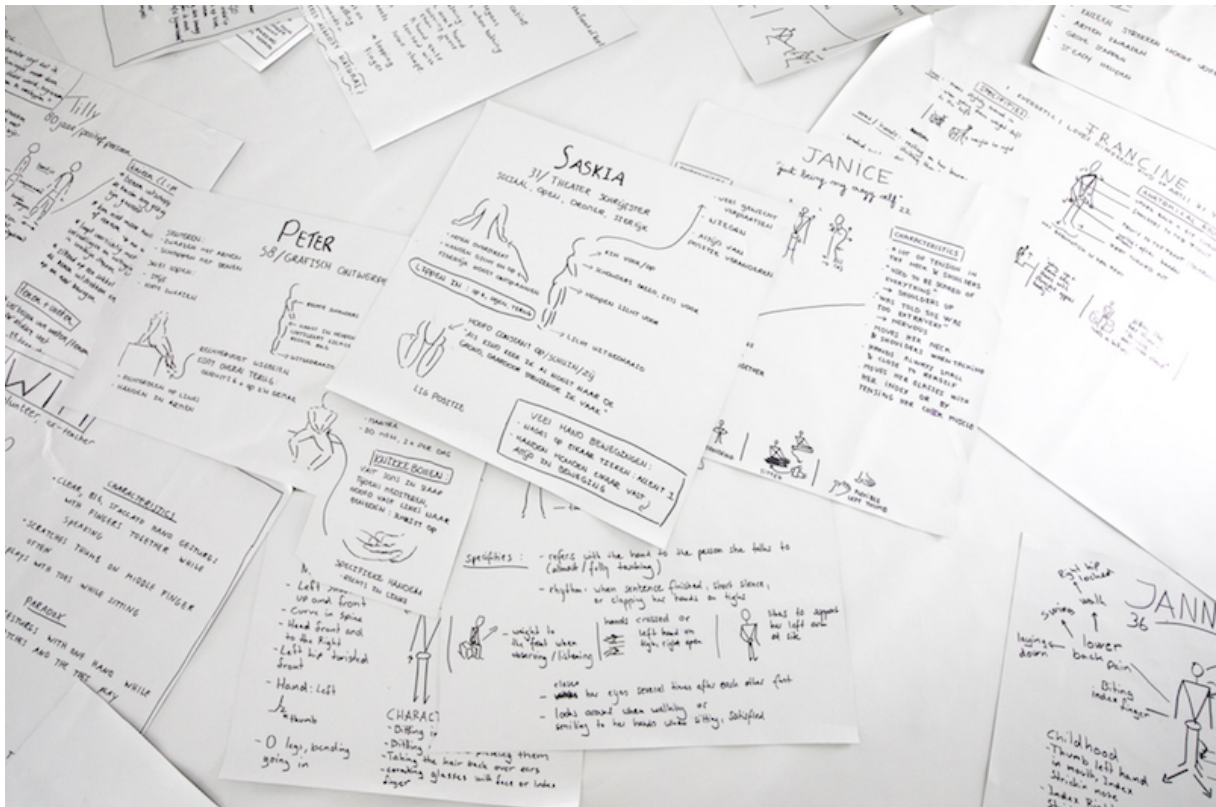
Katja Heitmann, Museum Motus Mori, tijdens de opening op 13 september 2019 (foto: Hanneke Wetzter)

Ik weet dit omdat ik het Merle zie doen. In de benedenzaal van Marres, huis voor hedendaagse cultuur in Maastricht, vraagt de jonge danseres naar mijn zit-, slaap- en loopgewoontes. Met haar twintig jaar jongere lijf spiegelt ze mijn houding alsof ze een nieuw kostuum aanpast. De aantekeningen die ze hierbij maakt, werkt ze na ons gesprek uit tot een zogenaamde mindmap, een logboekachtige samenvatting waarin mijn lichaam is gereduceerd tot stokfiguur met pijlen en steekwoorden ernaast. Daaruit destilleert zij twee of drie bewegingen die zij typerend vindt, die studeert ze in. Op dit moment maken deze stukjes van mij, de bewegingen die ik doneerde, onderdeel uit van 'Museum Motus Mori', het museum van de uitstervende beweging, dat tot en met 27 oktober wordt uitgevoerd in Marres.

Motorische miniaturen

Museum Motus Mori is een project van Katja Heitmann, een Duitse choreograaf die van zichzelf zegt 'eigenlijk geen dans te maken'. Pure beweging interesseert haar meer dan het verhaal dat ermee kan worden uitgebeeld. Vorig jaar studeerde ze drie maanden op de lichaamstaal van bewoners in een Duits verzorgingstehuis, wat uitmondde in een kunstroute door een gebouw en een park.

Het principe van die middagperformance heeft ze nu in Marres uitgebouwd tot een zes weken durend programma waarin tien dansers zes weken lang, vijf uur per dag motorische miniatuurtjes presenteren.

Katja Heitmann, Museum Motus Mori, tijdens de opening op 13 september 2019 (foto: Hanneke Wetzer)

Museum Motus Mori, geen expositie in de traditionele zin van het woord, past perfect in het programma van Marres. Sinds het aantreden van directeur Valentijn Byvanck zes jaar geleden richt het Maastrichtse cultuurhuis zich op zintuiglijke ontwikkeling in de breedste zin van het woord. Topchef Ferran Adrià opende deuren naar smaak, geur en culinaire creativiteit. Levi van Veluw transformeerde het pand tot desoriënterend doolhof opgetrokken uit geometrische vormen. En tijdens workshops van Soundtrack City trokken deelnemers de wijk in om te luisteren naar de stad. Terwijl bij de meeste musea het motto ‘kijken doe je met de ogen’ geldt, gaat Marres voorbij de kunstbeleving als exclusief visuele ervaring. Urgenter kun je het niet krijgen in een tijd waarin we bijna non-stop gekluisterd zitten aan onze computerschermen en het contact met onze lichamelijke dreigen te verliezen.

Oudere vrouw

Maar Museum Motus Mori is niet een louter participatieve ervaringstentoonstelling, of erger nog: een experience. Dat zou het ook erg exclusief maken, aangezien er slechts ruimte is voor tien bewegingsinterviews per dag (aankomen kan via de website). De rest van het publiek kan via koptelefoons fragmenten van gesprekken beluisteren en de mindmaps bekijken. Maar het echte werk, de uitkomst van die studies, is te zien in de bovenzalen.

Daar zijn de lichaamsuitingen door de dansers opgeknipt in stukjes waarbij telkens één vinger, arm of gewricht tegelijk wordt gebruikt. Ze worden uitgevoerd in vierkwartsmaat, aangegeven door een soundscape die door het gebouw golft. Het is alsof je kijkt naar een live-versie van een fotosequentie van Eadweard Muybridge, de

negentiende-eeuwer die inzichtelijk maakte hoe paarden galopperen door deze beweging met zeer korte intervallen vast te leggen.

Katja Heitmann, Museum Motus Mori, tijdens de opening op 13 september 2019 (foto: Hanneke Wetzter)

In een kromme rug herken je een oudere vrouw of opgeblazen borstkas en O-benen roepen een mannetjesputter tot leven. Maar de minimale uniformen van de dansers, namelijk muiskleurige onderbroeken en grijs geverfd haar, doen dit soort individuele karakteristieken snel oplossen. De bewegingen worden universeel, zonder ook maar iets van hun intimiteit te verliezen. Museum Motus Mori is een kinetisch portret van ons allemaal. En de manier waarop dat gestalte krijgt, via het lichaam in plaats van de geest, is directer, effectiever en aangrijpender dan welke video, foto of tekst ooit kan zijn.

'Museum Motus Mori', t/m 27 oktober in Marres huis voor de hedendaagse cultuur, Maastricht, MK geldig, www.marres.org

Hoofdbeeld: Katja Heitmann, Museum Motus Mori, tijdens de opening op 13 september 2019 (foto: Hanneke Wetzter)